

Hangverseny a Petőfi-telepi általános iskola nyári táborozásának javára

Vasárnap délelőtti 10 órakor a Szegedi Rendőr Egyesület rendezésében a Petőfi-telepi 1. számú általános iskola uttörőinek nyári táborozására a csongrádmezei rendőrszervezet a „Szabadság-moziban” jótékony hangversenyt adott. A hangverseny első száma Muradelli „Moszkvától Pekingig” című indulója volt. Ezután Drégely József ezredes elvtárs, a szegedi rendőrszervezet helyettes vezetője mondott megnyitó beszédet. Ismertetve az iskolák felszabadulása utáni megindításának nehéz körülményeit, elmondotta, hogy társadalmi szervezők mennyi mindent tettek a sokszor romokká vált iskolák felépítéséért. Jelentős szerep jutott ebben a munkában a rendőrségnek is. A szegedi rendőrség — szovjet példánymór — a Petőfi-telepi 1. számú általános iskola rendbekerítését vállalta. A Szegedi Rendőr Egyesület 1946 óta az iskola rendbekerítése után is mindent megtett, hogy a nevelők munkáját segítse. Ezenkívül hangversenyt adott az uttörők nyári táborozása költségeinek biztositására.

A csongrádmezei rendőrszervezet szereplése arról tett bizonyosságot, hogy a zenekar — Varga Lehel vezénnyel — vezetésével — nemcsak műsorpolitikáját tudta megvalósítani, hanem eredményesen

veti le a nálunk már megszokottak tünét és a fúvószenekarok szereplésétől elválaszthatatlannak tartott német zenei hajlások. A rossz emlékeztető német katonazenekarok zenei megoldásából, hangszereiből fogásából úgy szólnak semmi sem mutatkozott meg a zenekar szereplésében. Műsoruk is hatásosan öszszeszávozottnak bizonyult. Szózatok, Muradelli alkotásai mellett Rossini és Kacsóh műveit is előadták.

Jelentős sikerrel szerepelt a hangversenyen a Szegedi Rendőr Egyesület táncsoportja is. Bár a táncsoport a fejlődésnek még a kezdeti szakaszánál tart, bizonyos, hogy jó irányban halad. Az előadott magyar és orosz népi táncok azt mutatták, hogy a csoport technikája még nem is teljesen kiforrott és a mozgás még kissé merev — a csoport nagy és komoly feladatok megoldására is képes lesz majd.

A műsor színes foltja volt az uttörő táncsoport szereplése. Az a lendület és felszabadult mozgás, mely a táncok előadásában megmutatkozott, nemcsak a hivatott vezető érdemeit bizonyította, de azt is igazolta, hogy a népi táncmozgalom bevezetése az iskola munkájában komoly eredményekkel jár.

Ünnepélyesen osztották ki iskoláinkban a „Kiváló tanuló” kitüntető címet

Általános- és középiskoláinkban az idei évzáró ünnepélyen osztották ki először a legjobb tanulmányi eredményt elérő tanulóknak a „kiváló tanuló” címet és oklevelet.

Az újszegedi általános iskolában az évzáró ünnepségen öt nyolcadikos tanulót tüntettek ki díszoklevéllel. A harmadik osztályos tanulók uttörő-avatása is az ünnepségen történt. Az avatást, meghívott honvédtiszt elvtárs vezette. Az új uttörőket az iskola DISZ alapszervezete is üdvözölte. A Pedagógiai Főiskola I. számú gyakorló általános iskolájának évzáró ünnepélyén az iskola országos hírvételek is szerepeltek. A III. osztályos uttörők avatásán a nyolcadikosok, akik már DISZ-tagok lettek, átadták uttörő nyakláncjukat és rajzslójukat az

újjonnan felavatott párttársaknak. Az iskola kiváló tanulói között Jancsó Tamás, a városi matematikai tanulmányverseny győztese is megkapta a „kiváló tanuló” címet. A Madách-utcai általános főiskolában az évzáró ünnepség után szakokrá kiállítás nyílt, amelyen az elektrotechnikai szakokrá saját készítésű kísérleti eszközeit, a földrajz szakokrá domborművű térképeit állították ki.

A Tömörkényi leánygimnáziumban Köhgyi Erzsébet kapott „kiváló tanuló” érdeméremet és díszoklevelet. A Radnóti Miklós gimnáziumban 91 kitűnő, illetőleg jeles tanuló díszoklevelet, „kiváló tanuló” érdeméremet és oklevelet kapott hat diák. Az ünnepségen a „Rákosi Máttyás” tanulmányi versenyben jó eredménnyel résztvevő tanulóknak is jutalmat osztottak ki.

Újítási értekezlet a Tiszamenti Fűrészek üzemében

A faipari üzemek újítási előadói minden hónapban értekezletet tartanak, hogy beszámoljanak egymásnak az újító mozgalom eredményeiről és megbeszéljék a további feladatokat. A június havi faipari újítási értekezletet ma délelőtti a Tiszamenti Fűrészek üzemében tartják meg. Az értekezletnek külön jelentőséget ad az, hogy itt beszéltek meg a megyei SZOT elnökség által szervezett Újítási Hónap versenyének részleteit. A verseny célja, hogy

szocialista iparunk fejlődését minél több észszerűsítéssel segítsük elő. Az üzemek újítási megbízottjai beszámolnak majd arról, mennyire tették magukévá pártunk célkitűzéseit, hogyan hajtották végre kormányunk határozatait, hány dolgot vontak be az újítási mozgalomba. Ezen az értekezleten a könnyűipari minisztérium faipari igazgatósága részéről Komlós Miklós elvtárs, újítási előadó tart beszámolót.

Karvezetőképző tanfolyam a Zenekonzervatóriumban

A szegedi állami Zenekonzervatórium szeptemberben négyéves karvezetőképző tanfolyamot indít. A felvételt — melyhez zenei előképzettség nem szükséges — 14 éves kortól kezdve lehet jelentkezni. A jelenikezők önéletrajzukat június 21-ig a Zenekonzervatóriumhoz juttassák el.

A szaktanárképző — amely zeneiskolai hangszer és általános, valamint középiskolai ének tanítására jogosít — első évfolyamára felvételüket kérhetik azok, akiknek valamilyen hangszerből első akadémiai végzettségük van. A szaktanárképzőzökönek is június 21-ig kell beadni önéletrajzukat a Zenekonzervatórium igazgatóságához.

Megnyílik a dolgozók általános gimnáziuma

Az általános gimnázium az aközépfelsőosztály elvégzése után a beiratkozott hallgatók az egyetemeken és a főiskolákon folytathatják tovább tanulmányaikat. A műszaki egyetemek padjai, tudományos intézetek várják az általános gimnáziumok érettségizőit, akik a bányák, gyárak, erőművek, a város, a hid és a vasútépítés mérnökeivé, szocialista munkánk hivatott szakmai vezetőivé lesznek. Az általános gimnázium tehát elsősorban nem szakműveltséget ad tanulóinak, hanem gazdag tanulmányi és sokoldalú általános képzést. Irodalom órán megismerkednek a tanulóknak ízlése, ítéletképesége, a természetismeret, a földrajz tanulása pedig megveti a szilárd tudományos világnézet alapjait.

Ez a gazdag műveltségi anyag különös értékűvé teszi a dolgozók általános gimnáziumában való tanulást még akkor is, ha az iskola elvégzése után valaki nem tanul tovább egyetemen, vagy főiskolán. Az általános gimnáziumban szerzett műveltség a termelőmunkára is jótékony befolyást gyakorol s emeli értékét.

Az elmúlt években dolgozóink igen nagy számban érdeklődtek az általános gimnázium iránt. Szegeden az 1952. év őszétől kezdve az állami Radnóti Miklós gimnáziumban (Szeged, Sztálin-körút 6.) nyílik meg újabb a dolgozók általános gimnáziumának első osztálya. Az iskola a beiratkozott tanulóknak három év múlva érettségi bizonyítványt ad. Az érdeklődők felvételi ívekért és mindennemű további felvilágosításért a gimnázium igazgatójánál jelentkezzenek.

A SZTÁLINI NYELVTUDOMÁNYI MŰVEK MÁSODIK ÉVFORDULÓJA

KÉT ESZTENDEJE, 1950 június 20-án jelent meg Sztálin elvtárs nyelvudományi kérdésekkel foglalkozó írásainak első része „Marxizmus és nyelvudomány” címmel. Két év alatt ezek a cikkek egyre mélyebben hatoltak be tudományos és kulturális életünk minden területére és hatalmas lökést adtak a Szovjetunióban és a népi demokráciákban, köztük hazánkban is egyre hatalmasabb lendülettel folyó tudományos és népművelő munkának. Miben áll Sztálin elvtárs nyelvudományi munkájának hatalmas történelmi jelentősége? Ha azt gondolnánk, hogy csupán egy meglehetősen szűk körű, a gyakorlati élettel látszólag alig kapcsolatban lévő tudományág belső magánügyének tekinthetők ezek az írások, félreismernék hatalmas, forradalmi jelentőségüket, tebeesniük a sztálini mű történelmi szerepét.

A SZTÁLINI ÍRÁSOK NYELVTUDOMÁNYI JELENTŐSÉGE persze kétségtelen: Sztálin elvtárs fejtegetéseivel szelvézta a szovjet nyelvudomány fejlődését már évtizedek óta megakadályozó vulgáris és idealistagyökerű marri „nyelvelmélet” föllétele és tudománytalan tételeit. Tanulmányában bebizonyította, hogy a nyelv nem fölépítmény, tehát fejlődésében nincsenek robbanásszerű változások, hanem szerves és állandó fejlődése van. Utólrhetetlenül tömör és világos fejtegetéseiben elemzte a nemzeti nyelv és a nyelvjárárok, valamint az osztálynyelvek lényegét, szerepét, egymáshoz való viszonyát, összevetette a nyelv és a kultúra hasonlóságát és különbségét, megállapította a nyelvek jellemző ismertetőjeleit, a nyelvtani szerkezet és az alapvető szókincs törvényszerűségeit, s mindezek közében a nyelvudomány számos homályos fogalmának példátlanul világos megfogalmazását, meghatározását nyújtotta. Sztálin elvtárs ezzel és a következő írásával nemcsak megsemmisítette a marri tévtanokat, de megalapozta az igazán marxista-leninista nyelvészetet. A szovjet nyelvudomány, és nyomukban a mi nyelvészeink is két év óta sikeresen haladnak előre a Sztálin elvtárs által megalapozott úton a nyelvudomány újabb és újabb kérdéseinek megoldása, a nyelvi kultúrának a kultúrröradalom számára való felhasználása felé.

NEMCSAK A NYELVTUDOMÁNY, MINDEN TUDOMÁNY nagy tanítást kapott Sztálin elvtárs zseniális írásában. Azok a sorok, amelyek a tudományos kutatás szabadságát, a tudományos vita jelentőségét nyomatékosan állították a szocialista tudomány művelői elé, minden tudományág számára megvalósítandó követelményt tartalmaztak.

A MARXIZMUS-LENINIZMUS ÁLTALÁNOS ELMÉLETE számára volt mégis a legjelentősebb a sztálini nyelvudományi írások sora. Sztálin elvtárs ezekben a művekben a marxizmus-leninizmus számos problémáját tisztázta és fejlesztette tovább, s ezzel napjaink elméleti

tisztátlása szempontjából is föllécsülhetetlen módon gazdagította a marxizmus-leninizmus kincsestárát. Két év óta ezek a sztálini tanítások a pártoktatásban és az állami ideológiai oktatás különféle fajtáiban résztvevő dolgozóink ezrei számára váltak közkincsé. Az alap és felépítmény jellegéről, kölcsönhatásáról szóló sztálini tanítás mindenki számára — de különösen az elmélet, a tudomány és a nevelés területén dolgozók számára — megvilágosította a felépítmény, az elmélet és a szocialista intézmények hatalmas átalakító, nevelő erejét és szocializmusunk építésében betöltött szerepét. A marxisták hagyományosságával szemben Sztálin elvtárs nyomátékosan hangoztatta a régi kulturális és egyéb eredmények felhasználásának fontosságát és trogloditáknak, barlanglakóknak bélyegezte azokat, akik a polgári társadalom értékes vívmányait vonakodtak a szocialista társadalomban felhasználni. Ez a sztálini útmutatás növelte bennünk is nemzeti haladó hagyományaink, történelmünk nagy eseményei és nagyjai iránti tiszteletet, és irodalmunk, népi kultúránk szép, értékes eredményeinek felhasználására irányuló törekvést. Azok a fejtegetések, pedig, melyekben Sztálin elvtárs a marxizmust dogmaként magyarázó „felműveltséggel” szemben a marxizmus eleven, folyton fejlődő jellegét hangsúlyozta, s ezt több példán zseniálisan be is bizonyította, ugyancsak alapvető jelentőségű elméleti megállapításai a marxizmus-leninizmus tudományának.

VÉGÜL, DE NEM UTOLSÓSORBAN, ezek az írások, Sztálin elvtárs nyelvudományi művei hatalmas jelentőségű nemzetközi politikai tettek is, a világot átfogó sztálini békemozgalom nagy eseményei is. A világtörténelemben még nem fordult elő, hogy a föld egynegyedét magában foglaló országok vezére, akinek vállán a nemzetközi feszültség idején népek millióinak gondja nyugszik, nagyjelentőségű és egy szakludomány számára korszerűsítő művekkel álljon elő. Sztálin elvtárs első nyelvudományi írását öt nappal a koreai háború kirobbanása előtt jelent meg, s ez világra szóló jelképe a sztálini gondolatnak: míg az amerikai imperialisták a harmadik világháború kirobbanásán fáradoztak, s előkészítették a barbár koreai támadásukat, addig a béke országának, a Szovjetunióknak nagy vezetője tudományos és elméleti kérdésekkel, a békéért folyó harcra mozgósító ideológia alapvető elveivel lepte meg a világot. Mert a fölépítményről szóló sztálini tanítás azt is jelenti, amit Sztálin elvtárs fél évvel később, 1951 tavaszán fogalmazott meg konkrétan a békemozgalomra vonatkozóan: „A béke fennmarad és tartós lesz, ha a népek kezükbe veszik a béke ügyét és végig kitartanak mellette.”

Dr. PÉTER LÁSZLÓ

IRODALMI PIAC

A kultúra pusztulása Jugoszláviában

Tito fasizta rendszere a kapitalizmus visszaállítása és állandó megerősítése mellett a Jugoszláv szellemi élet reakciós megfertőzése is egyre határozottabban törekedik. A fasizista Tito-rendszer ma már az irodalmi és művészeti élet minden területét az amerikai imperializmus szolgálatába állította. Ez az oka annak, hogy a jugoszláv irodalmi és művészeti élet súlyos válságba, csődbe került. Jellemzően írja erről jugoszláviai látogatója után L. Jury ausztráliai orvos: „Jugoszláviában az irodalmi és művészeti alkotómunka úgy szólnak holtpontra jutott.”

A fasizista törekvések állandó erőtűdéséért mutatja, hogy Tito banditái évek óta börtönben tartják a haladó jugoszláv irodalom képviselőit. Több mint egy éve van házi őrizetben Radovan Zogovics népi költő. A nagy költőnek lakását állandóan őrzik, nem találkozhatsz ismerőseivel, nem kaphat leveleket, nem hallgathat rádiót és nem léphet ki a városból.

Ezzel szemben Gyilas, a szellemi fasizálódás irányítója és legfőbb vezetője, maga köré gyűjti azokat a firkászokat és vad nacionalistákat, akik már eddig tevékenységükkel is bebizonyították, hogy a fasizmus számára használható emberek és hajlandók Tito rendszerét is hűségesen kiszolgálni. Ezek közül való Gyilas jobbkeze, Vlado Dedier, a jugoszláv pinkosdi királyok tájékoztató irodájának és sajtóosztályának vezetője. Dedier, mint Tito több cinikusa is, az imperialista kénálhozat régi ügyőkre. Gyerekkorát Csikágóban töltötte, s min

Mac Cormic amerikai milliomas neveltje ott végezte el az ügyvezető „keresztény iskolát”, majd az amerikai kémhálózat szolgálatában vizsátért Belgrádba s Titoval kapcsolatot létesítve hamarosan annak krónikása, „udvari költője” lett. Nem különbözik tőle Ribnikar, a „Politika” című napilap tulajdonosa. Ribnikar azok közé tartozott, akik a hitlerista betörés napjaiban áruló módon arra hívták fel a népet, hogy ne álljon ellen a területrelőlk hódításának.

Tito e hírhedt cinikusai vezetik, irányítják Jugoszlávia irodalmi és egész szellemi életét. Nem csoda tehát, hogy a „Jugoszláv Írók Szövetségét” Ivo Andrics, a monarchiafasizista Jugoszlávia volt Hitler-németország követője, a háromhatalmi egyezmény egyik aláírója vezeti. Köréje csoportosulnak azok a megvesztegetett kis zuglörök, akik an nakidején a jugoszláv királyságot és néhány külföldi imperialista ügynőkséget is kiszolgálták.

Ez a gyűlévész banda harcol minden ellen, ami haladó, harcol a szocialista és népi demokratikus országok ellen. Branko Szotra, a fasizista ideológia egyik jellegzetes képviselője kijelentette: „A jugoszláv művészeknek nincs mit tanulniuk a szocialista országoktól, hanem feltétlenül „új művészetet” kell létrehozniuk, amely teljesen meggyezik a mai Jugoszlávia valóságával.” A haladó erők elleni harc mellett azonban ez az új művészetnek nevezett irányzat nem áll másból, mint az amerikai ideológia és az amerikai életforma nagy hűhóval történő reklámozása.

ból Az Írószövetség írócskái valamennyien a rothadt burzsoáz ideológia elszánt védelmezői. Hírnevüket a cseppet sem kates értékű nyugati dekadens irodalmi művek lefordításával szerezték, mint amilyen például Dekobra francia író „A hálókocsi madonnája” című féműve.

Jelenleg az egész fasizista csőcselék habzó szájjal propagálja Jugoszláviában a szürrealizmust, az egzisztencializmust és az egyre sülyedő nyugati dekadencia egyéb divatos áramlatait. A kozmopolita Bihai Merin, a Jugoszláv Írószövetség egyik ülésén a nyugati irodalom „bebecsülése” miatt vádolt meg néhány író és költőt, mire a titóista saját hasábjain tengernyi cikk kezdte dicősitni Sartre, André Gide, Jean Cassou műveit. Nem hiába írta a londoni Daily Mail, hogy a titóista csatlósok nemcsak pénzügyi, hanem szellemi téren is igrvekeznék a kapcsolataikat szorosabbra fűzni Nyugattal, mert eszméket és barátokat is akarnak szerezni. Ez igaz. A titóisták valóban köcsönveszik az imperialista ideológusoktól a közvélemény megfertőzésének legújabb eszközeit.

A fasizált jugoszláv irodalom egyik legjellemzőbb vonása a peszszimizmus. A titóista írócskák műveikben egyrészt bizonyítani akarják az új háború elkerülhetetlenségét, Marko Vujaesics „Elvesztett mosoly” című elbeszélésében egy anya, aki elviselte az elmúlt háború minden borzalmát, teljes kiábrándultságban él. Mindentől elzárkózik, az ételtől, a harctól, a mosolytól, s ezér, nem is hisz a jövőben. A következtetés ebből önként adódik: háborúk voltak és lesznek, semmit sem tehetünk ellenük. Hajtsd meg a fejed és nyugodtan indulj a frontra. Széleskörűen rek-

lámozzák Jugoszláviában a párizsi szürrealista nevetjének, Koca Popovicsnak a hadsereg jelenlegi vezérkari főnökének erotikus verseit is. Popovics verseire általánosságban jellemző egyik versének címe: „Akibe egy béka fellétsmerete költözött, avagy az utolsósótti galamb”. Ivo Andrics „A Titanie kávézója” című nemrég megjelent elbeszélésében központi helyet foglalt el annak a jelenetnek a leírása, amelyben az egyik uszása meggyilkolja az elbeszélés zsidó szereplőjét. A mű célja az volt, hogy homályba burkolja a népellenes uszása-mozgalom osztályjellegét, mentegesse az uszása hőhérokat, magasztalja a legalacsonyabbrendű ösztönöket, s a nemzetiségi gyűlölködést is szolgálja.

A titóista „kulturpolitika” irányát jellegzetesen mutatja, hogy az ország könyvtáraiból kivonták a haladó jugoszláv írók műveit, az európai és a Szovjetunió, valamint a népi demokratikus országok íróinak könyveit, sőt az amerikai ideológia nagyobb befolyásának elősegítésére reakciós amerikai írók gengszterregényeit a könyvtáraikra zúdították. Ezek a Jugoszláviában hatalmas példányszámban megjelenő féművek csak Churchill, Eisenhower hasonló példányszámban megjelenő háborús visszaemlékezéseivel versenyezhetnek.

A titóista bértollnokok minden mesterkedése ellenére is eladhatatlanok ezek a művek. A jugoszláv nép elfordult ettől a gondolatától és törekvéseitől teljesen idegen irodalomtól. Ezért tesznek időnként keserű kijelentéseket Tito fasizista bértollnokai. Davisco legutóbb a szerb irodalom „letargikus álmáról” beszélt, Branko Csopics pedig az „apátia szelleméről” panaszkodott,

mely szerinte uralkodó a mai jugoszláv irodalomban.

Az irodalomhoz hasonlóan fasizálták a titóisták a filmművészetet is. Filmügyi bizottságot szerveztek, amely azaz kezdte működését, hogy meghívta Jugoszláviába az amerikai filmgyártás egyik főkolompasát, Johnstont, s szerződést kötöttek arra, hogy az amerikai filmgyártás a maga tetszése szerint kiválasztott hollywoodi filmekből folyamatosan küld Jugoszláviának filmeket. Tito személylapjai felhívták a jugoszláv mozilátogatókat, hogy „tanulmányozzák az amerikai kultúrát” és nézzék meg Hollywood filmjeit: az „Ejje! álmodt”, a „Dal a halott szeretőhöz”, a „Vadmacskák háborúja”. Egyetlen nap alatt arról: a belgrádi filmszínházak 55 előadásból 32 film az USA-ból, 21 pedig a marshallizált országokból származott. Mindez azt jelenti, hogy az amerikaiak a kezükbe kaptartották a jugoszláv filmművészet irányítását s ideológiai vezetői lettek az egyébként jelentéktelen jugoszláv filmgyártásnak.

De bárhogy is reklámozzák a titóisták amerikai gazdák szellemi fegyvereit, a jugoszláv filmszínházak falán egyre gyakrabban jelennek meg a felírások: „Le az amerikai gengszterfilmekkel, szovjet filmeket akarunk látni!” A jugoszláv hazafiak megvetéssel utasítják el e filmeket, melyeket az amerikai irányítású titóista propaganda akar a nyakukba varrni s harcolnak a titóista könyvek ellen is, s bőven őrnek a belgrádi fasizistákat megbélyegző dalokat és verseket. Ez az irodalom a jugoszláv nép hangja, ez az irodalom hirdeti elkerülhetetlen és megsemmisítő bosszút azokért a gaztettekért, melyeket a titóista kegyencek jugoszláv földön elkövettek.